

ZDEŇKOVI NEJEDLÉMU

Bratislava 16. júna 1945

Slovutný pán minister!

Vznikli niektoré javy, ktoré bude treba objasnením vecí korigovať.

Pri zisťovaní činnosti študentov uchádzajúcich sa o prijatie na niektorú vysokú školu českú, interesujú sa školské úrady, samozrejme, tiež o to, či študenti chodili počas okupácie na niektorú nepriateľskú univerzitu, o. i. i na bratislavskú. Niektorým študentom, ktorí skončili časť štúdia na Slovenskej vysokej škole technickej a chceli ísť na brnenskú techniku, nebolo uznané štúdium na slovenskej technike.

O asistentské miesta na klinikách Karlovej univerzity v Prahe uchádzajú sa aj niektorí mladí slovenskí vedeckí pracovníci, no mimoriadne sa im uznávajú len štipendijné miesta ako odborníkom zo zahraničia s tým, že tieto miesta majú byť rezervované v budúcnosti pre českých pracovníkov.

Prosil by som Vás, pán profesor, keby ste zaujali stanovisko, pokiaľ ide o pomer k slovenským vedeckým pracovníkom na pražských vysokých školách. Chcem Vás upozorniť na to, že na univerzite v Bratislave pôsobia českí profesori a že školská správa pomýšľa na pozývanie českých ľudí všade tam, kde by sme sami nemali dosť pracovníkov alebo kapacít, ktorých pôsobenie na našich vysokých školách by znamenalo prínos pre zvýšenie úrovne našich vysokých škôl.

Tu, myslím, nemôže sa uplatňovať zásada personálnej politiky. Rozhodnutie o tom, či aj české vysoké školy budú uplatňovať takéto zásady, v každom prípade prislúcha Vám. Mám však dojem, že by neposlúžilo ani záujmom vedy ani vzájomnému pomeru česko-slovenskému, keby sa české vysoké školy chceli uzatvárať pred slovenskými ľuďmi len preto, že v iných oblastiach verejného života v per-

sonálnej politike sa uplatňuje nevyhnutný nacionálny kľúč.

Prosil by som Vás, pán profesor, keby ste sa k týmto zjavom vyjadrili, aby som mohol upokojiť v týchto veciach zainteresovaných ľudí na Slovensku.

Prijmite uistenie o mojej úcte a porúčam sa Vám

Váš
L. Novomeský

Zdeněk Nejedlý (1878—1962), historik, hudobný vedec, estetik, filozof atď. Po prevrate profesor Karlovej univerzity v Prahe, cez vojnu na moskovskej univerzite a v Akadémii vied ZSSR. Po oslobodení minister školstva (1945-46, 1948-53), minister soc. starostlivosti (1946-48), podpredseda vlády (53-62). Už pred druhou svetovou vojnou ako vyspelý marxista chápal slovenskú problematiku, vyjadroval sa za česko-slovenskú rovnoprávnosť. Po oslobodení rešpektoval skutočnosť, že situácia v slovenskom školstve je revolučnejšia než v českom. Pre odpor českej reakcie nemohol však v celoštátnom meradle presadiť štátnu jednotnú školu. Po ročnom pôsobení musel po voľbách v máji 1946 prenechať školský rezort národným socialistom. Zo zlomku zachovaných písomností sa zdá, že povereník školstva a osvetu obyčajne nachádzal u „svojho“ rezortného ministra porozumenie.

Už 22. VI. žiadal L. N. zástupcu ministra, aby sa za neprítomnosti Nejedlého nerobili v otázke slovenských študentov nijaké definitívne rozhodnutia a aby sa slovenské vysoké školstvo nestavalo na roveň nemeckým a maďarským. K problému sa vrátil 1. VIII. Minister vyhovel povereníkovej žiadosti.